

Nabucco – Szegedről

Németh József, a szegedi színház jeles baritonistája még szeptember közepén szerződött 15 előadásra az NSZK-ba. Verdi Nabucco-jának címszerepét énekli Kaiserslauternben, s már a tizedik előadásnál tart. Most, hogy itthon próbálja az *Alarcosbál* Renéjét, elmondta, az ottani intendáns rendezte darab meglehetősen modern, érdekes felfogásban találja az ókori történetet. Csak Nabucco és Abigéj öltözik ielmébe, a többi szereplő Ver-

di korabeli civilben jelenik meg a színpadon, s az egyetemes szabadság gondolatot több érdekes effektus segíti érvényesíteni az előadás során.

Németh József otthonosan mozog — nevéhez hűen — a német színpadokon. 1978–81 között Augsburgban volt szerződése. 1981-től szegedi, az ausztriai Grazba, ahol is máig érvényes másodállása van — tavasztól a *Parasztbecsületben* és a *Bagazzókban* lép föl ott.

Építészeti tanácskozás

Kedden Budapesten, a Magyar Építőművészek Szövetségének székházában, tíz szocialista ország képviselőjének részvételével megkezdődött a szocialista országok építőművész-szövetségei vezetőinek konzultatív tanácskozása.

A háromnapos eszmecsere napirendjén a szocialista országok szövetségei közötti együttműködés értékelése, a közös munka új formáinak keresése szerepel.

Ifjúságmozgalom Történeti Tanács alakult

Tudományos kutatás, nevelőmunka, tudatformálás

Mintegy hat esztendővel ezelőtt kezdődött el a KISZ Csongrád megyei bizottságának kezdeményezésére az az országosan is úttörő jelentőségű munka, mely a megye haladó ifjúsági mozgalmainak történetét igyekszik fölírni. A megyei KISZ-bizottság politikai képzési központja kapta a feladatot, hogy szervezze, koordinálja a sokirányú gyűjtő-, elemző-, kutató- és tudományos feladatok munkát, valamint bábkodion a népszerűsítés, a közzététel fölött, minden-napi tevékenységében felhasználja az itt születő eredményeket az ifjúsági nevelőmunkában és a történelmi tudatformálásban. Az elmúlt időszakban igen sikeres eredményeket produkáltak, előadásokat rendeztek, kiállításokon mutatták be az összegyűjtött dokumentumokat, füzetekben tették közzé a részkiadásokat megállapításait, kapcsolatokat teremtetek, és találkozókat szerveztek az ifjúsági mozgal-

mak hajdani résztvevőivel, s megjelentették a *Haladó ifjúsági mozgalmak Csongrád megyében* című könyvsorozatot első kötetét, a *Tanulmányok hat évtized történetéből* című kiadványt.

Tegnap, kedden délelőtt a KISZ Csongrád megyei bizottsága politikai képzési központjában megalakult az Ifjúságmozgalom Történeti Tanács, melynek elnöke dr. Heagy András, a JATE adjunktusa, titkára Kmettykó Lajos, a PKK igazgatója. 23 tagja között történészek, egyetemi és főiskolai oktatók, levéltárosok, muzeológusok és a politikai szervezetek vezetői, munkatársai találhatók.

A tegnapi tanácskozáson szó esett az elmúlt időszak tapasztalatainak összegzéséről az elkövetkezendő évek feladatairól is. Mindenekelőtt a szisztematikus gyűjtőmunka eredményeként előkerült hatalmas forrásanyagot kell rendszerezni. Utolsó simításokat végzik a közzéadásra kerülő kiadványok nyomdákba kerül-

megye haladó ifjúsági mozgalmainak dokumentumanyaga, az a gazdag, tartalmas és igényes válogatás, amely a remények szerint jövőre, hazánk felszabadulásának 40. évfordulója évében napvilágot lát. S máris elkezdődnek két újabb kötet előmunkálatai, egyik az úttörőmozgalom négy évtizedét kísérő nyomon dokumentumok és tanulmányok segítségével, a másik a szegedi felsőoktatási intézmények diákmozgalmainak láttelepe lesz. Végezetül — a tervek szerint 1987-ben, a KISZ megalakulásának 30. évfordulójára — megjelent a sokirányú tudományos kutatómunkát szintetizáló tanulmánykötet.

Természetesen az Ifjúságmozgalom Történeti Tanács nem mond le az eddig bevált rendezvényeiről, munkaformáiról sem. A MADSZ megalakulásának 40. évfordulójára színes programot szervez és bekapcsolódik az ifjúságmozgalmi baráti kör rendezvényeibe is.

Ösztöndíjasok találkozója

Hol nekizúdul, hol alábbhagy az eső. Nem jó idő ez az otthonról való kimozdulásra. Hétfő este, Szerényen terített asztalok a JATE-klub kistermében Lázás késszűlődsé: *Apjok Józseffel*, a tudománygyetem MSZBT-csoportjának ügyvezető elnökével alig tudunk szót váltani. Mindenre figyel, a házigazda tisztéhez illő.

— Akirol csak tudtunk, mindenkinek küldtünk meghívót. Úgy gondoltuk pártbizottságunkkal, a felszabadulási ünnepek kerekében találkozót szervezünk azoknak a szegedieknek, akik a Szovjetunióban ösztöndíjasok, aspiránsokként tanultak, végeztek tudományos kutatómunkát. Alkalmom lenne itt a barátkozásra, ismerkedésre, áttekinteni a tanulmányok befejezése óta eltelt időt, ki, hogyan boldogul megszerzett tudásával. De most, megbocsát, hív a köteleesség. Úgy látom, újabb vendégek jöttek.

Az első között érkezett dr. Bálint András orvos százados. Míg gyülekezik a társaság, röpké beszélgetésre invitálom.

— Ösztöntén szölvá már vártam erre a kezdeményezésre, mióta itthon vagyok, 1978 óta. Annyi mesélnivalóm lenne, és kíváncsi vagyok mások tapasztalataira. Itt élünk a városban, ösztöndíjasok, biztosan sokan, jó lenne megismerni idősebbeket-fiatalokat egyaránt. Gyakorolhatnánk a nyelvet is. Ez ügyben javaslatom is van; szívesen vállalnám például tolmácsolást. Leningrádban végeztem a Kirov Akadémián. A Ságvári gimnáziumban érettségiztem, szerettem volna tovább tanulni. Föl is vettek a SZOTE-ra, de úgy gondoltam, szüleimnek nagy anyagi erőpróba tanítgatásom, ezért pályáztam az ösztöndíjra. Az első évben a nyelvet tanultuk. Emlékszem, egyszer moziba mentünk a látottakról fogalmazást kellett írni, persze oroszul. Hát, két-három mondatnál nem tellett többre. Aztán egyre könnyebben ment. A 4–5 tagú csoportokban jutott elég idő mindannyiunkra. A szakmai képzés rendkívül színvonalas és gyakorlatias volt. Ennek most nagy hasznát veszem. Hamar szerez-

tünk barátokat. Az egyetem Interklubjában 30–40 ország diákja találkozhatott rendszeresen. Nem felejtettük el egymást.

Még beszélgetnénk, ha nem csitulna a hangzavar. A mintegy 50 résztvevőt röviden, szívesen köszöntik. A bemutatkozást dr. Valashtyán Pál olajmérnök kezdi, munkatársa Papp György veszi át a szót, majd Hegedűs Jenő matematikus, aki gitárját is magával hozta. No, akkor kísérje játékával a dalokat. A közös nótázás szép emlékeket idéz, oldja a hangulatot. Zsong-búg újra a terem, az egyik társaság felől orosz, a másiktól magyar szavakat hallani. Kézről kézre jár az emléklap, aláírások szentelnek, legyen hagyományteremtő ez az első találkozás. Ez kívánja Szűcs Anna, a legfiatalabb ösztöndíjas is. Három hónapja dolgozik a tudománygyetemen, tanársegéd.

— Budapesti születésű vagyok, alig ismerem itt a városban valakit is. Ismerősökért jöttem, hátha gyorsan megszeretek Szegeden.

M. E.

Új szakmák, új szolgáltatások

A Viking Iroda

A vállalkozások korát éljük. Egyre több olyan szakma követel magának létjogosultságot, amely a korábbi években szinte elképzelhetetlen volt. A legnagyobb sikert a szolgáltató szférában vívta ki magának néhány vállalkozás. Az embereknek ugyanis kevés idejük marad ügyes-bajos dolgaik intézésére. Saját tapasztalataikból indultak ezek a vállalkozók, hiszen közmegegyezésre hoztak létre „ügyintéző irodákat”, mint betegápolás, pótmamaszolgálat, utlevél-, vízumügyintézés stb.

Egy hónappal ezelőtt figyelmet felhívó kis cédlükkel találkoztam városszerte. Ezekben a cetlikben a Viking Iroda adta tudtul szolgáltatásainak egész sorát, kutvasztaltatástól a betegápolásig, albérleti szobák kiadójától a nyugdíjas munkavállalókig.

Szeged, Teleki u. 9. Viking Iroda. A szűk város zsúfolásig. Fiatal lányok albérleti szobát keresnek. Idősebb hölgy betegápolást vállal, egy másik kedvenc kandúrját szeretné megkeresni. Közben szünet nélkül csörög a 16-721-es telefon. Tóth István, 28 éves fiatalember a Viking létrehozója.

— November 1-én kezdett hivatalosan. Három hét elteltével mit tapasztalt, sikerre számíthat-e sokrétű vállalkozása?

— Ez a néhány hét is bizonyította, hogy óriási szük-

ség van hasonló vállalkozásokra. Az embereknek nagyon kevés idejük marad, hogy ügyes-bajos dolgaikat intézzék. Rengetegen jönnek betegápolót keresni, nagy az igény a pótmamaszolgálatra, de a legkülönbözőbb igényekkel keresték már fel a Viking Irodát.

— A vikingek Nyugat-Európa tengerparti vidékein kalózkodó, vakmerő normann hajósok voltak. Miért éppen a Viking nevet választotta?

— Egy biztos: kalózkodni nem szeretnék, hogy vakmerő legyek — lehetséges, hiszen a kezdetkor még én sem gondoltam, hogy ekkora igény lesz a szolgáltató iroda tevékenységére. A névválasztásnál figyelemmel voltam arra, hogy könnyen megjegyezhető legyen, megértésük a külföldiek is, nem utolsósorban az is közrejátszott, hogy a családomban viking ősök voltak.

— Az újat nagyon nehezen fogadják be. Lépten-nyomon falakba ütközhet az ember. Milyen benyomásokat szerzett, sikerült-e elfogadtatni a Viking Irodát?

— Tisztában voltam vele, hogy nem megy minden olyan egyszerűen. Mondanom sem kell, hogy rövid, háromhetes működésem során már értek kellemetlen-ségekre. Mégsem adom fel, hiszen a segítségre váró emberek ösztönzést adnak, hogy ne vesztsem el a kedvem. Egyelőre optimista vagyok. Ha kiderülne, hogy túlzott volt optimizmusom, nincs

mást tennem, mint „lehúzni a rolót”.

A szegedi Viking Irodához hasonló szolgáltató iroda „Minerva” néven már működik a fővárosban. Szűcs Lászlóné, a XI. kerületi tanács osztályvezetője így nyilatkozott a Nők Lapjában a Minerváról: — Valami újról van szó... S mi mindig is büszkék voltunk arra, hogy érzékenyen reagáltunk az újra, s elébe mentünk a társadalmi igényeknek... A családsegítő szolgálat is új igényeket kíván kielégíteni. Új, szokatlan, eddig ismeretlen formában, a közvetítő szerepét vállalva...

— Így van ez Szegeden is?

— En partneri kapcsolatot szeretnék kialakítani a városi tanácssal. Együttműködési szerződés megkötését tervezem. A Viking kettős feladatot szándékozik ellátni, mégpedig az információk begyűjtését, és a partnerek összehozását. Aki jelentkezik az irodán, nyilvántartásba veszem, és az esetleges igény felmerültekor kiközvetítem.

— Milyen esetekkel találkozott eddig?

— Nagyon sokan érdeklődnek albérleti szobák után. Eredményesnek mondható a korrepetálás, a betegápolás és a pótmamaszolgálat. Előfordult már olyan is, hogy „pótpapát” kértek. Általában a megrendelő ad iránymutatást, és én arra keresek vállalkozót. Garanciával végzem a munkám, és a legnagyobb diszkrécióval. Furcsa kérések is adódtak már, így konfliktus közvetítése, zsúron műsoros részt szervezése, elvesztett kutyák, macskák felkutatása. Többben jelentkezték már a házhoz utazó Mikulásra, szilveszterre két-három napos gyerekfelügyeletre. Az iroda szívesen venné azok jelentkezését, akik Mikulás-, krampusz-, tündérelmezzel rendelkeznek. Szilveszterre kéményseprőket is tudunk „foglalkoztatni”, az igényeknek megfelelően.

— Hogyan látja a Viking Iroda jövőjét?

— Hosszú távra tervezek. Igény van rá, csupán még azt nem láthatom tisztán, hogy meg tudok-e élni belőle. Egyelőre rengeteg a kiadásom, irodabérleti díj, hirdetések, telefonszámlák, a majdan fizetendő adó... stb. Mindaddig csinálni akarom, amíg megéri!

Bagaméry László

AU-IV 881034

Kiállítási napló

Van egy hófehér, műanyagból préselt fejem. Kass János grafikusművész-től kaptam azzal a kéréssel, hogy hagyjam rajta az „ujjlenyomatomat”, teremtsék ebből a sorozatban gyártott egyenfélből „különöset”, írjam rá „üzenetemet”. Kass Fejek-sorozata pontosan megragadható ebben a mozzanatban. A művész hite és reménye, hogy a tudományos technikai forradalom évszázadában, a nagy szériák és sorozatgyártások, komputerizált világban is van esélye az egyéniségnek, tere a tehetségnek, közege a személyiség kiteljesítésének. S hogy ezt igazolja, százalatt legyártott hófehér műanyag fejait barátainak, kollégáinak, ismerőseinek kezébe nyomta; Juhász Ferenc, Nagy László, Zelk Zoltán, Somlyó György és a többiek verseket írtak rá, Reich Károly rajzzal ékesítette, Kurtágh György egy dallamot mentett rá, Hajnal Gabriella gobelintervével egyénítette, Karinthy Ferenc az Epepe-könyvének címvariációival teljesítette ki. Ez utóbbiak láthatók azon a kamaratárlaton is, amely nemrégiben a Balázs Béla születési centenáriuma alkalmával, a Bartók Béla Művelődési Központban rendezett emlékest kapcsán nyílt meg. S itt látható az az AU-IV 881034 „rendszerű” fej is, mely Kass személyi igazolványára utal.

Az említett kiállítás több szállal kötődik városunkhoz. Nemcsak Balázs Béla született Szegeden, éppen száz esztendője Bauer Herbert neven, de Kass János is itt látta meg a napvilágot 1927-ben. E két névhez kapcsoldódik még Bartók Bé-

la, hisz a tárlat gerincét A kékszakállú herceg vára című operához készített illusztrációk és egy rajzfilm tervei alkotják. Bartókot megközelíteni egy más műfaj eszközeivel sem könnyebb, mint maximálisan átélni egy muzsikusként a partitúrát, s azt megszólaltatni a legmagasabb hőfokon. Kass ebben az esetben az illusztrátorok kegyetlen feladatára vállalkozott. A könyv nem táblakép, s a technika soros kötöttsége a megvalósítást véglegesen és végletesen befolyásolta. A nyomda, a könyv az egyszerű beszédet követeli, különösen olyan művészi attitűd esetén, amelyet Kass így fogalmazott meg: „A Bartók iránt érzett tisztelet, művészetének nagysága leköszíthatatlan nehézségek, áthatolhatatlan falak tűnt előttem. Úgy éreztem, nem tudok megoldást találni, ez a befalazottság érzése egyre elviselhetetlenebbé, egyre kíméletlenebbé vált. Ki akartam törni ebből az állapotból. A megoldás nem lehetett más: a könyv lapjait kapuként felfogni, s a kékvörös, a fekete-vörös és a vörösfekete-arany diszsonanciájából kikalapálni A kékszakállú együttesét.”

Hogy a feladat mennyire sikerült, azt nem csupán az itt látható nagyméretű lapok igazolják, hanem a Zenemű Kiadónál 1979-ben megjelent szép kötet is, valamint az a tény, hogy a magyar származású világhírű filmes, John Halas és felesége, Batchelov, a HB animációs laboratórium gazdái az 1981-es Kass-film, a Dilemmák (mely az első komputerrel készült rajzfilm volt a világon) sikere után fölkerült a Kékszakál-

lú filmrevitelére is. A tárlaton Kass János bemutatja az előkészület néhány fázisát, vázlatokat, rajzsorokat, szintanulmányokat. Tán ez is jelzi, hogy Kass meny-nyire e kor művésze. Olyan alkotó, aki válaszolni szeretne a felmerülő kérdésekre, aki tanúja és krónikása igyekszik lenni korunknak, mert tudja, hogy szükség van rá. A szegedi tárlat arról is meggyőző benyűnkelt, hogy Kass keresi az utakat szülővárosába, s nem véletlenül írta oda az egyik tárlat üres papírlapjára, hogy „Itt születtem Szegeden, látom az olajkutatokat éjjel... a feltört gáz táncoló fényét. Magam is megfúrom emlékezetem tektonikus rétegeit.”

Tandi Lajos

Tájékoztató a téli könyvvásárról

Tizenhat kiadó több mint 130 könyvjárással jelentkezik az idei téli könyvvásáron — köztük azon a sajtótájékoztatót, amelyet a Magyar Könyvkiadó és Könyvterjesztők Egyesületének képviselői tartottak kedden a Zeneművészek Klubjában. Berkes Erzsébet kritikus ismertette a már hetek óta zajló ünnepi vásár kiadványait.

A gazdag karácsonyi könyvkiárlatban olyan, nagy érdeklődésre számot tartó kötetek szerepelnek, mint például a Szépirodalmi Könyvkiadónál megjelent „Illés Gyula emlékkönyv”. Kapkható már Orbán Balázs „Torda város és környéke” című, eredetileg 1889-ben publikált művének hason-

más kiadása, amely a Helikon Kiadónál látott napvilágot. Hasonmás kiadásban jelent meg a Helikon Kiadó gondozásában Malonyay Dezső „A magyar nép művésze” című reprezentatív könyvének első kötete. Ebben a kalotaszegi művészetet írja le.

A téli könyvszemlén megvásárolható kuriózumok számát gazdagítja az Akadémiai Kiadónál megjelent „Magyarország története” című tízkötetes munka újabb darabja, amely a kezdetektől 1242-ig dolgozza fel az ország történetét. A Corvina Kiadó „Giotto” címmel Giotto di Bondonét, az európai festészet nagy egyéniségét bemutató kötetét kínálja, valamint „A magyar szí-

nészet nagy képeskönyve” című kiadványát, amely képet ad a színművészet fejlődéséről a kezdetektől napjainkig.

A Tankönyvkiadó az utóbbi évek legizgalmasabb hazai iskolakísérletéről adott ki egy kétkötetes könyvet „A szentlőrinci iskolakísérlet” címmel.

A téli könyvvásárral egy időben, december 3–9 között rendezik meg a VII. Országos Gyermekkönyvetest is, amelynek az alkalommal a budapesti Almásy téri Szabadidő-központ ad otthont. A gyermekkönyvhétre és a téli könyvvásárra négy kiadó csaknem 30, a gyermekeknek szóló újdonságot adott ki.